

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

QADIMGI TURKIY ADABIYOT POETIKASI

seminar mashg'uloti ishlanmasi

GULISTON - 2018

1- seminar mashg'uloti mavzusi: Turkiy adabiyotning qadimgi davri

Darsning maqsadi: Turkiy adabiyotning shakllanishi va keyingi davrlardagi taraqqiyoti to'g'risida tasavvur hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Dastlabki turkiy og'zaki adabiyot namunalarini tahlil qiladi.
2. Turkiy yozma adabiyotning jahon xalqlari adabiyoti bilan mushtarak jihatlariga izoh beradi.
3. Qadimgi turkiy adabiyotning shakllanish omillari va taraqqiyotiga baho beradi.

Kerakli jihozlar: Qadimgi turkiy adabiyot namunalari nashr qilingan kitoblar va ular xususidagi ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Qadimgi turkiylarning kelib chiqishi va davlatchilik tarixi haqida ma'lumot bering.
2. Turkiylar e'tiqod qilgan dinlar mohiyatini batafsil o'rganing.
3. Turkiylarning og'zaki adabiyot namunalarini tahlil qiling.
4. Turkiy og'zaki va yozma adabiyot munosabati masalalariga baho bering.
5. Turkiy yozma adabiyotning taraqqiyotida muhim rol o'ynagan omillarni aniqlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. Qadimiy hikmatlar (To'plovchi: N.Rahmonov). Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 11-15
2. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari (Tuzuvchilar: N.Rahmonov, H.Boltaboev). 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 3-30

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 3-26
2. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005.
3. Usmon Turon. Turkiy xalqlar mafkurasi. Toshkent, Cho'lpon, 1995.

2- seminar mashg'uloti mavzusi: «Xuastuanift» asari

Darsning maqsadi: Moniylik oqimining mahsuli bo'lgan «Xuastuanift» asarining mohiyati va o'ziga xos xususiyatlari to'g'risida ma'lumot berish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. «Xuastuanift»ning tuzilishini o'rganadi.
2. «Xuastuanift» asarining mohiyatini tahlil qiladi.
3. «Xuastuanift»ning g'oyaviy xususiyatlariga baho beradi.

Kerakli jihozlar: «Xuastuanift» asari va u haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Moniylik oqimining mohiyati haqida ma'lumot bering.
2. «Xuastuanift»ning moniylik oqimi g'oyalari targ'ibotidagi rolini izohlang.
3. «Xuastuanift»ning tuzilishini o'rganing.
4. «Xuastuanift»ning g'oyaviy mazmunini tahlil qiling.
5. «Xuastuanift»ning moniylik adabiyotida tutgan o'rniga baho bering.

Mustaqil ish topshiriqlari:

«Xuastuanift» asarining mohiyatini tahlil qilish.

- 1.«Xuastuanift»ning 1-5 bo'limlarini tahlil qiling.
- 2.«Xuastuanift» asarining 6-10 bo'limlariga baho bering.
3. «Xuastuanift»ning 11-15 bo'limlari mohiyatini izohlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari (Tuzuvchilar: N.Rahmonov, H.Boltaboev). 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 31-41
2. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 13-37.

Qo'shimcha adabiyot:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 95-130.

3- seminar mashg'uloti mavzusi: Moniylik mifologiyasi

Darsning maqsadi: Talabalarda moniylik oqimining o'ziga xos mifologiyasi haqida tasavvur uyg'otish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Moniylik mifologiyasining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlaydi.
2. Moniylik mifologiyasi va zardushtiylik munosabati masalalariga baho beradi.
3. Moniylik oqimiga aloqador mifologik obrazlarni tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: «Xuastuanift» asari hamda moniylik mifologiyasiga aloqador ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Moniylik mifologiyasining paydo bo'lishi omillari haqida ma'lumot bering.
2. Moniylik va zardushtiylik mifologiyasidagi o'xshash xususiyatlarni aniqlang.
3. Xo'rmuzd mifologik obraziga xos jihatlarga izoh bering.
4. Axriman obrazining moniylik mifologiyasidagi tasvirini o'rganing.
5. Zervan obrazini tahlil qiling.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Moniylik mifologiyasi mohiyatini o'rganish.

1. Mifologiyaning moniylik oqimida tutgan o'rniga baho bering.
2. Moniylik mifologiyasiga xos xususiyatlarni aniqlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari (Tuzuvchilar: N.Rahmonov, H.Boltaboev). 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 31-41
2. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 13-37.

Qo'shimcha adabiyot:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 95-130.

4- seminar mashg'uloti mavzusi: Moniylik she'riyati

Darsning maqsadi: Moniylik adabiyotining o'ziga xos she'riyati to'g'risida tushunchalar hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Moniylik she'rlarini g'oyaviy jihatdan tahlil qiladi.
2. Moniylik she'rlarida qo'llanilgan poetik obrazlarga baho beradi.

Kerakli jihozlar: Moniylik she'rlaridan namunalar hamda ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Bizgacha etib kelgan moniylik she'rlari haqida ma'lumot bering.
2. Bu she'riyatga moniylik dinining ko'rsatgan ta'sirini izohlang.
3. «O'lim tasviri» nomli she'rni tahlil qiling.
4. «Do'zax tasviri» nomli she'rga baho bering.
5. Aprinchur tiginning she'rlari moniylik adabiyotida qanday o'ringa ega ekanligini aniqlang.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Moniylik she'rlarini tahlil qilish.

1. Moniylik she'rlariga xos xususiyatlarni aniqlang.
2. Moniylik she'rlariga baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B 41-44.
2. Arat R.R. Eski turk siiri. –Ankara: 1991

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2003. B.28-37.
2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 44-54.

5- seminar mashg'uloti mavzusi: Moniylik she'rlari badiiyati

Darsning maqsadi: Moniylik she'rlarining yuzaga kelishida badiiy tasvir vositalarining o'rnini va roli haqida tasavvur uyg'otish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Moniylik she'rlarida ma'naviy san'atlardan foydalanish mahoratiga baho beradi.
2. Moniylik she'rlarida qo'llanilgan lafziy san'atlarni tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: Moniylik she'riyati namunalari va she'r san'atlari haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Moniylik she'rlarida qo'llanilgan she'r san'atlari haqida ma'lumot beradi.
2. Moniylik she'rlaridagi mavjud badiiy tasvir vositalarini tasnif qiladi.
3. Moniylik she'rlarida qaysi badiiy san'atlardan kengroq foydalanilganligini aniqlaydi.
4. Moniylik she'rlarining yaratilishida badiiy tasvir vositalarining tutgan o'rniga baho beradi.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Moniylik she'rlari badiiyatiga baho berish.

1. Moniylik she'rlaridagi badiiy tasvir vositalarining islom davri adabiyotida qo'llanilishini tahlil qiling.
2. Badiiy tafakkur taraqqiyoti she'r san'atlarining takomilida qanday rol o'ynaganiga baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B 41-44.
2. Arat R.R. Eski turk siiri. –Ankara: 1991

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2003. B.28-37.
2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 44-54.

6-seminar mashg'uloti mavzusi: Fol kitoblari

Darsning maqsadi: Fol kitoblarini qadimgi turkiy adabiyotning namunasi sifatida baholash.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Irq bitigini qadimgi turkiy shomonlik adabiyotining namunasi sifatida tahlil qiladi.
2. Fol kitobini qadimgi turkiy moniylik adabiyotining bir qatlami tariqasida baholaydi.
3. Turkiy yozma adabiyot taraqqiyotida Fol kitoblarining tutgan o'rniga tavsif beradi.

Kerakli jihozlar: Fol kitoblari va qadimgi turkiy Fol kitoblari haqidagi ilmiy–ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Turkiy adabiyotdagi Fol kitoblari haqida ma'lumot bering.
2. Irq bitigini badiiy adabiyot namunasi sifatida tahlil qiling.
3. Fol kitobidagi badiiy adabiyotga xos xususiyatlarini aniqlang.
4. Fol kitoblarining shakllanishida diniy oqimlar qanday rol o'ynaganligiga e'tibor qarating.
5. Fol kitoblarining yaratilishidan asosiy maqsad nima ekanligiga izoh bering.

Mustaqil ish topshriqlari:

Fol kitoblari mohiyatini tahlil qilish.

1. Irq bitigining mohiyatini tahlil qiling.
2. Fol kitobi mohiyatiga baho bering.
3. Fol kitoblarining bugungi kundagi ahamiyatini aniqlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 47-60.
2. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 105-118
3. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 108-116

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 67-82.
2. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 37-44.

7- seminar mashg'uloti mavzusi: O'rxun yodgorliklari

Darsning maqsadi: O'rxun yodgorliklari haqida ma'lumot berish orqali talabalarni ilk turkiy tarixiy va adabiy manbalar bilan tanishtirish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. O'rxun yodgorliklari bilan tanishadilar.
2. O'rxun yodgorliklarining xilma-xilligi va ko'pligini izohlaydi.
3. O'rxun obidalarini dastlabki tarixiy va adabiy yodgorliklardan biri sifatida tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: O'rxun yodgorliklari nashr qilingan kitoblar va ular haqidagi ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. O'rxun obidalarining topilishi haqida ma'lumot bering.
2. O'rxun yodgorliklariga xos xususiyatlarni aniqlang.
3. O'rxun yodgorliklarida qaysi janrlar elementlari mavjudligiga e'tibor qarating.
4. O'rxun obidalariga dastlabki yozma adabiyot yodgorliklari sifatida baho bering.
5. O'rxun obidalarining qadimgi turkiy adabiyot taraqqiyotidagi ahamiyatini izohlang.

Mustaqil ish topshriqlari:

O'rxun yodgorliklarini g'oyaviy jihatdan tahlil qilish.

1. O'rxun obidalaridagi bosh qahramonlar tasviriga baho bering.
2. O'rxun yodgorliklarida Vatan, xalq tasviri berilgan matnlarni sharhlang.
3. O'rxun obidalarida erk g'oyasi ifodalangan o'rinlarni izohlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 45-67.
2. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 16-45.
3. Qayumov A. Qadimiyat obidalar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1972. B. 103-181.
4. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 67-87.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 11-95.
2. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi. 2002. B. 44-67.
3. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 223-263.

8- seminar mashg'uloti mavzusi: Enasoy yodgorliklari

Darsning maqsadi: Enasoy yodgorliklari mohiyati va ularning turkiy yozma adabiyot taraqqiyotida tutgan o'rni haqida tasavvur uyg'otish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Enasoy yodgorliklari bilan tanishadilar.
2. Enasoy obidalarini namunalari tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: Enasoy yodgorliklari nashr qilingan kitoblar va ular haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Enasoy yodgorliklarining o'rganilishi haqida ma'lumot bering.
2. Enasoy obidalariga xos xususiyatlarni aniqlang.
3. Enasoy yodgorliklarida qaysi janrlar belgilari mavjudligiga e'tibor qarating.
4. Enasoy obidalarini qadimgi turkiy adabiyot namunasi sifatida baholang.
5. Enasoy obidalarining qadimgi turkiy adabiyot taraqqiyotidagi ahamiyatini izohlang.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Enasoy yodgorliklarini qadimgi turkiy adabiyot namunasi sifatida baholash.

1. Enasoy yodgorliklaridagi motam tasviriga izoh bering.
2. Enasoy obidalaridagi yozma adabiyotga xos xususiyatlarni aniqlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 45-67.
2. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 16-45.
3. Qayumov A. Qadimiyat obidalar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1972. B. 103-181.
4. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 67-87.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 11-95.
2. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi. 2002. B. 44-67.
3. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 223-263.

9-seminar mashg'uloti mavzusi: Kultigin bitigtoshi

Darsning maqsadi: Kultigin bitigtoshi haqida tasavvur uyg'otish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Kultigin bitigi bilan tanishadi.
2. Kultigin obrazini tahlil qiladi.
3. Kultigin bitigidagi badiiy tasvir vositalariga baho beradi.

Kerakli jihozlar: Kultigin bitigi nashr qilingan kitoblar, shuningdek, bitig haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Kultigin bitigi haqida ma'lumot bering.
2. Kultigin bitigiga xos xususiyatlarni aniqlang.
3. Bitigtoshning janr xususiyatlariga baho bering.
4. Bitigtosh tasviridagi badiiy vositalarni sharhlang.
5. Kultigin obrazini tahlil qiling.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Kultigin bitigini turkiy adabiyot namunasi sifatida baholash.

1. Bitigtoshda qo'llanilgan badiiy vositalarni aniqlang.
2. Bitigtoshda qahramonlik va vatanparvarlik g'oyalari qanday aks etganligiga baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 46-58.
2. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 22-29.
3. Qayumov A. Qadimiyat obidalari. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1972. B. 106-116,134-155.
4. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 68-79.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 19-55.
2. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 279-300.

10-seminar mashg'uloti mavzusi: To'nyuquq bitigtoshi

Darsning maqsadi: To'nyuquq bitigtoshi haqida tasavvur uyg'otish

Identiv o'quv maqsadlari:

1. To'nyuquq bitigi bilan tanishadilar.
2. To'nyuquq obrazini tahlil qiladi.
3. To'nyuquq bitigidagi badiiy tasvir vositalariga baho beradi.

Kerakli jihozlar: To'nyuquq bitigi nashr qilingan kitoblar, shuningdek, bitig haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. To'nyuquq bitigi haqida ma'lumot bering.
2. To'nyuquq bitigiga xos xususiyatlarni aniqlang.
3. Bitigtoshning janr xususiyatlariga baho bering.
4. Bitigtosh tasviridagi badiiy vositalarni sharhlang.
5. To'nyuquqning fazilatlarini tahlil qiling.

Mustaqil ish topshiriqlari:

To'nyuquq bitigini turkiy adabiyot namunasi sifatida baholash.

1. Bitigtoshda qo'llanilgan badiiy vositalarni aniqlang.
2. Bitigtoshga g'oyaviy jihatdan baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 15-22.
2. Qayumov A. Qadimiyat obidalari. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1972. B. 118-123, 155-166
3. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 68-79.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 56-73.
2. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 266-279.

11-seminar mashg'uloti mavzusi: Bilga xoqon bitigtoshi

Darsning maqsadi: Bilga xoqon bitigtoshi haqida tasavvur uyg'otish

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Bilga xoqon bitigi bilan tanishadilar.
2. Bilga xoqon obrazini tahlil qiladi.
3. Bilga xoqon bitigidagi badiiy tasvir vositalariga baho beradi.

Kerakli jihozlar: Bilga xoqon bitigi nashr qilingan kitoblar, shuningdek, bitig haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Bilga xoqon bitigi haqida ma'lumot bering.
2. Bilga xoqon bitigiga xos xususiyatlarni aniqlang.
3. Bitig toshning janr xususiyatlariga baho bering.
4. Bitigtosh tasviridagi badiiy vositalarni sharhlang.
5. Bilga xoqon obrazini tahlil qiling.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Bilga xoqon bitigini turkiy adabiyot namunasi sifatida baholash.

1. Bitigtoshda qo'llanilgan badiiy vositalarni aniqlang.
2. Bitigtoshga g'oyaviy jihatdan baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. Qadimiy hikmatlar. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1987. B. 30-33.
2. Qayumov A. Qadimiyat obidalari. Toshkent, Adabiyot va san'at, 1972. B. 167-169.
3. Rahmonov N. Turk xoqonligi. Toshkent, Xalq merosi, 1993. B. 79-82.

Qo'shimcha adabiyot:

1. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 300-304.

12-seminar mashg'uloti mavzusi: Qadimgi turkiy adabiyotning janrlar tizimi

Darsning maqsadi: Turkiy adabiyotda janrlarning shakllanishi, taraqqiyoti va o'ziga xos xususiyatlari haqida tushunchalar hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Tarixiy-qahramonlik dostonlari haqida ma'lumot beradi.
2. Yig'i janrining shakllanishi va taraqqiyotiga baho beradi.
3. To'rtliklarning takomilini tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: Qadimgi turkiy adabiyot namunalari nashr qilingan manbalar va ular haqidagi ilmiy kitoblar.

Ishni bajarish tartibi:

1. O'rxun yodgorliklarida qaysi janr belgilari ko'proq uchrashi haqida ma'lumot bering.
2. Yig'i janri taraqqiyotini turkiy adabiyot namunalari asosida tahlil qiling.
3. Madh janrining O'rxun yodgorliklaridagi namunalarini baholang.
4. To'rtlik shakli taraqqiyotidagi izchillikni izohlang.
5. Turkiy adabiyotning ichki qonuniyatlari asosida shakllangan janrlarni aniqlang.

Mustaqil ish topshiriqlari:

To'rtliklarning turkiy adabiyotdagi taraqqiyotini tahlil qilish

1. Moniylik to'rtliklariga xos xususiyatlarni aniqlang.

2. Buddaviylik to'rtliklari takomilini tahlil qiling.
3. Islom davri to'rtliklari taraqqiyoti oldingi davr to'rtliklarining roli qanday ekanligini izohlang.

Asosiy adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 55-60
2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 3-43.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Abdurahmonov A. Turkiy adabiyotning qadimgi davri. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2005. B. 324-356.

13- seminar mashg'uloti mavzusi: Buddaviylik ta'siridagi turkiy adabiyot

Darsning maqsadi: Talabalarda turkiylarning buddaviylik adabiyoti namunalari xususida tasavvur uyg'otish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Turkiy buddaviylik adabiyoti namunalarining yuzaga kelish omillari haqida ma'lumot beradi.
2. Budda g'oyalarining turkiy yozma adabiyot namunalarida qanday aks etganligini tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: Buddaviylik adabiyoti namunalari va ular haqidagi ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Buddaviylikning turkiylar hayotida tutgan o'rni haqida so'zlang.
2. Buddaviylik oqimining turkiy yozma adabiyotga ko'rsatgan ta'siriga baho bering.
3. Qadimgi turkiy tarjima adabiyotining yuzaga kelishini tahlil qiling.
4. Buddaviylik adabiyotida qaysi janrlar imkoniyatidan kengroq foydalanilganligini aniqlang.
5. Buddaviylik adabiyoti namunalarini g'oyaviy jihatdan o'rganing.

Asosiy adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 81-90
2. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 83-93.
3. Arat R.R. Eski turk siiri. –Ankara: 1991

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 139-199.

2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 15-20.

14-seminar mashg'uloti mavzusi: «Oltin yorug» dostoni

Darsning maqsadi: «Oltin yorug» dostonining mohiyati haqida tushunchalar hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Dostonning mohiyati haqida so'zlaydi.
2. Dostondagi afsonalarni tahlil qiladi.

Kerakli jihozlar: «Oltin yorug» dostoni va u haqidagi ilmiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Singku Seli Tutung haqida ma'lumot bering.
2. «Oltin yorug» dostonini tajrima qilishdan asosiy maqsad nima ekanligini izohlang.
3. «Shahzoda va bars» afsonasini tahlil qiling.
4. «Ku tay» afsonasiga baho bering.
5. «Oltin yorug» dostonining bugungi kundagi ahamiyati haqida gapiring.

Mustaqil ish topshiriqlari:

«Oltin yorug» dostonidagi afsonalarni o'rganish.

1. Mag'astvi obraziga baho bering.
2. Ku tay obrazini tahlil qiling.

Asosiy adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2002. B. 81-90
2. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B. 83-93.
3. Arat R.R. Eski turk siiri. –Ankara: 1991

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Malov S.E. Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. M.L. Nauka, 1951. S. 139-199.
2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 15-20.

15-seminar mashg'uloti mavzusi: Turkiy buddaviylik she'riyati

Darsning maqsadi: Buddaviylik adabiyotining o'ziga xos she'riyati to'g'risida tushunchalar hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Buddaviylik she'rlarini g'oyaviy jihatdan tahlil qiladi.
2. Buddaviylik she'rlarida qo'llanilgan poetik obrazlarga baho beradi.

Kerakli jihozlar: Buddaviylik she'rlaridan namunalar hamda ilmiy-ma'rifiy manbalar.

Ishni bajarish tartibi:

1. Bizgacha etib kelgan buddaviylik she'rlari haqida ma'lumot bering.
2. Bu she'riyatga buddaviylik dinining ko'rsatgan ta'sirini izohlang.
3. Buddaviylik oqimi ta'siridagi she'rlarni tahlil qiling.
4. Sakkizlik shaklida yaratilgan she'rlarga baho bering.
5. Buddaviylik she'rlari qadimgi turkiy adabiyotda qanday o'ringa ega ekanligini aniqlang.

Mustaqil ish topshiriqlari:

Turkiy buddaviylik she'rlarini tahlil qilish.

1. Buddaviylik she'rlariga xos xususiyatlarni aniqlang.
2. Buddaviylik she'rlariga baho bering.

Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-jild. Toshkent, Fan, 2003. B 41-44.
2. Arat R.R. Eski turk siiri. –Ankara: 1991

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Rahmonov N. Ruhiyatdagi nur murodi. Toshkent, Xalq merosi, 2003. B.28-37.
2. Mamatqulov M. Qadimgi turkiy adabiyotda to'rtlik va marsiya. Toshkent, Yangi asr avlodi, 2006. B. 55-60.

